

Porada ředitelů odboru hygieny obecné a komunální KHS/HSHMP



Dotazy k pohřebnictví



Ministerstvo zdravotnictví



30. 11. 2022



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Otázka č. 1 KHS Vysočina

Na Konzultačním dnu k pohřebnictví zaznělo z úst zástupce MMR, že KHS jsou DOSS v kontrole nemocnic při zacházení s mrtvými lidskými plody (nedonošené děti, úmrtí po porodu). Dle zákona o pohřebnictví tuto kompetenci nemáme, neboť tento zákon řeší povinnosti pohřebních služeb apod., ne nemocnic. Při dotazu na odboru Epid jsem obdržel odpověď, že kontrolním orgánem je KrÚ. Otázka zní, zda tedy má vůbec KHS kompetenci v této oblasti? Podle nás nemá.

Na úvod zmíněného Konzultačního dne (1. listopadu 2022) paní Leona Gergelová Šteigrová, náměstkyně ministra, seznámila přítomné na základě statistické analýzy (vycházející z dat ČSÚ), že 5 let po novele zákona o pohřebnictví nebyla téměř polovina mrtvě narozených dětí pohřbena, jak zákon o pohřebnictví ukládá. Mimo jiné uvedla, že by se DOSS včetně KHS měly zajímat, jakým způsobem jsou v nemocnicích uchovávány ostatky plodů po potratu a těla mrtvě narozených dětí, a zda jsou po 96 hodinách řádně oddělovány od anatomicko-patologického odpadu. V tomto úvodním slovu paní náměstkyně v této souvislosti nehovořila o kompetenci KHS v této věci, ale o obecnějším problému týkajícím se činnosti dozorových orgánů, které mají podíl na dozoru nad dodržováním zákona v tak eticky citlivé oblasti, jakou je úcta k zemřelým. Vymezená kompetence nad konkrétními ustanoveními zákona nevyklučuje pozornost k možnému porušování jiných ustanovení zákona, zejména takových, která mají svojí povahou blízkou souvislost s dozorovou kompetencí toho kterého dozorového orgánu. Dle zákona o pohřebnictví KHS v uvedené věci přímou kompetenci nemá, ale to nevyklučuje, aby KHS (podobně tak činí ve své kontrolní činnosti MMR) neupozorovala na možná porušování jiných ustanovení zákona, i když nejsou předmětem kompetence dozorových činností KHS.

Kontrolní řád § 25

- **Spolupráce kontrolních orgánů**

- **(1)** Kontrolní orgány v zájmu dobré správy vzájemně spolupracují a koordinují své kontroly.
- **(2)** Požádá-li kontrolní orgán jiný kontrolní orgán nebo další orgán veřejné moci o poskytnutí údajů, informací nebo jiných kontrolních podkladů potřebných k provedení kontroly, oslovený orgán tyto údaje, informace a další kontrolní podklady poskytne, pokud je má k dispozici a nebrání-li tomu plnění povinností uložených jiným právním předpisem, s výjimkou povinnosti mlčenlivosti.
- **(3)** Kontrolní orgán na požádání sdělí výsledky kontrol jinému kontrolnímu orgánu nebo orgánu veřejné moci, jestliže jsou potřebné pro výkon jeho působnosti. Zaměstnanci zařazení v těchto orgánech jsou povinni o těchto skutečnostech zachovávat mlčenlivost; § 20 se použije obdobně.
- **(4)** Kontrolní orgán předá svá zjištění o nedostacích příslušnému orgánu, který je oprávněn ve své působnosti činit opatření k nápravě zjištěného stavu nebo ukládat sankce za zjištěné nedostatky.

Otázka č. 2 KHS Vysočina

Průvodní list těla zemřelého – v jedné z kolonek je požadavek uvedení příčiny smrti. V úmrtním listu již bohužel není takovýto údaj uveden, tzn. v případě VNN těžko získáváme tento údaj. Jak metodicky postupovat?

Požadovaná informace týkající se příčiny smrti není uvedena v úmrtním listě, ale v listě o prohlídce zemřelého, který slouží ke sběru dat o zemřelém a okolnostech úmrtí, zejména pak o příčinách úmrtí. Tento list se skládá z několika částí, přičemž pohřební služba má k dispozici pouze část B3, list 1. Osoba zajišťující pohřbení (vypravitel pohřbu) má k dispozici část B2, list 1. Příčina smrti není uvedena na žádné z této části listu o prohlídce zemřelého, nýbrž pouze v části A, list 1, kde je uvedena pod bodem 17 *Příčina smrti*. Za účelem zjištění příčiny smrti je nutné kontaktovat příslušné zdravotnické zařízení, popř. lékaře, který list vyplnil, popř. požádat o kopii této části listu o prohlídce zemřelého.

List o prohlídce zemřelého (LPZ)

Pohřeb lze vypravit i bez LPZ

Oznámení úmrtí stačí telefonicky (lékař, pracovník nemocnice, Policie ČR, apod.)

MMR nepožaduje LPZ, úmrtí si ověří v registru obyvatel

Policie ČR

- povinna vyhledat osobu blízkou zemřelému na žádost lékaře
- není povinna oznamovat úmrtí osobám blízkým
 - (§ 86 odst. 1 písm. h/ zákona o zdravotních službách)
- nemá povinnost obci cokoli sdělovat
 - (ani podle § 80 odst. 1 písm. c/ zákona o Policii ČR)

Otázka č. 1 KHS Pardubice

Může KHS nepovolit převoz do ciziny zahraniční pohřební službě, která nedisponuje pohřebním vozidlem v souladu s požadavky § 9 odst. 1 zákona č. 256/2001 Sb. o pohřebnictví a o změně některých zákonů (vybavení pohřebního vozidla)? V případě, že ANO, tak jakou formou toto nepovolí, např. rozhodnutím?


Pokud pohřební vozidlo nespĺňuje požadavky uvedené v § 9 odst. 1 zákona o pohřebnictví, tzn., že nemá náležitosti takto vybaveného pohřebního vozidla, KHS nemůže zahraniční pohřební službě převoz povolit. Minimálně na území našeho státu musí být převoz realizován v pohřebním voze odpovídajícím požadavkům výše uvedeného ustanovení zákona. O zákazu převozu vydá KHS rozhodnutí.



Kontrola pohřebního vozu 2022

Nedejte na první dojem

Špatná praxe

O.1 Největší technicky přípustná/povolená hmotnost přípojného vozidla [kg]	brzděného: 2500/2500
O.2	nebrzděného: 750/750
15 Největší technicky přípustná/povolená hmotnost jízdní soupravy [kg]:	4900/4900
16 Spojovací zařízení - druh:	L Počet náprav - z toho poháněných: 2 - 1 PŘEDNÍ
Kola a pneumatiky na nápravě (1-2-3-4...) - rozměry/montáž (zvojená = [2]):	
N.1 (1.) 7.00J16 ET46 C2 C; 215/65 R16C 106T	N.2 (2.) 7.00J16 ET46 C2 C; 215/65 R16C 106T
N.3 (3.)	N.4 (4.)
U.1/U.2 Vnější hluk vozidla [dB(A)] - stojícího při ot.[min ⁻¹]:	81/2813
U.3 za jízdy: 70.0	
T Nejvyšší rychlost [km.h ⁻¹]:	170
Q Poměr výkon/hmotnost [kW.kg ⁻¹]:	
T7 Předpis, spotřeba paliva [l.100 km ⁻¹]:	2018/1832AO WLTP
ZÁZNAM O SCHVÁLENÍ TECHNICKÉ ZPŮSOBILOSTI	
Niže podepsaný potvrzuje, že vozidlu byla schválena technická způsobilost k provozu na pozemních komunikacích, pokud se jedná o typové schválení vozidla. Číslo schválení se nevyplňuje.	
 TOYOTA CENTRAL EUROPE - CZECH s.r.o. Bavorská 2662/1 155 00 Praha 5 Tel: +420 224 982 111 DIČ: CZ60498435	
Číslo schválení:	
Datum:	14.07.2021
DALŠÍ ZÁZNAMY	
#V.9: EURO 6 AO Variabilní provedení vozidla: #N.1-N.2: 7.00J17 ET46; 215/60 R17C 104H	

3332-227-02

IMPORT
VOLKSWAGEN GROUP s.r.o. 19.07.2002

Výrobce vozidla
155 00 Praha 5 - Stodůlky
N=1466-02

dne 27.12.2000

revon v.o.s.
664 12 OSLAVANY, Ketkovice 168
IČO: 494 46 347, DIČ: 294-19446347
tel.: 0502 / 450402; Fax: 0502 / 450337

Doklad o nabytí vozidla - záznam o celním projednání
JKOFIN s.r.o. Praha
LIC. 938795 20
29.7.2002

POZNÁMKA

Největší svislé zatížení spojovacího zařízení: Z100
Uvedena provozní hmotnost včetně řidiče 75 kg.

Variabilní provedení vozidla:
*44-45: 6J x 15 H2 ET 55; 205/65 R15 C 100 T
7J x 15 H2 ET 46; 205/65 R15 C 100 T

Vozidlo plní požadavky zákona č.56/2001 Sb.
Speciální automobil pohřební, pro obřadní i převozní účely.
Nástavba splňuje ustanovení vyhlášky MD č. 103/96 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků.

14.02.2018 ZÁPIS TAŽNÉHO ZAŘÍZENÍ TŘÍDY A50-X.



Osobní vůz prince Philipa
2021

Otázka č. 2 KHS Pardubice

Může se v současné době v České republice pohřbít zemřelá osoba bez rakve na veřejné pohřebišť (pravděpodobně z důvodu víry)?

„Ústavním soudem již bylo v minulosti judikováno, že naprosto neudržitelným momentem používání práva je jeho aplikace vycházející pouze z jeho jazykového výkladu. Jazykový výklad představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě. Je pouze východiskem pro objasnění a ujasnění si jejího smyslu a účelu (k čemuž slouží i řada dalších postupů, jako logický a systematický výklad, výklad e ratione legis atd.). Mechanická aplikace abstrahující, resp. neuvědomující si, a to buď úmyslně, nebo v důsledku nevzdělanosti, smysl a účel právní normy činí z práva nástroj odcizení a absurdity. Nejvyšší správní soud pak k tomu dále dodává, že při výkladu a následné aplikaci právních předpisů tedy nelze prosazovat pouhé fragmentární čtení textu zákona, ale naopak je na místě posuzovat danou věc poněkud širší perspektivou. A z pohledu interpretace předpisu: Dojde-li pak rozhodující orgán na základě různých výkladových metod k odlišným závěrům, je třeba aplikovat takový výklad, který vedle samotného znění předpisu zohledňuje rovněž širší souvislosti jeho přijetí, zejména pak jeho účel; nejde-li tento dovodit z konkrétního ustanovení, je třeba vycházet z předpisu jako takového, jeho vazeb na jiné předpisy, k jejichž provedení byl například přijat, důvodových zpráv apod. Samozřejmě je nutné zahrnout úvahu, již se rozhodující subjekt při tomto výběru řídil, do odůvodnění rozhodnutí tak, aby bylo možné je následně přezkoumat.“

Viz METODICKÝ POKYN pro krajské hygienické stanice a Hygienickou stanici hl. m. Prahy ve věci řešení podnětů na hluk z kostelních a radničních zvonů. Praha 29. září 2022. Č. j.: MZDR 40394/2021-8/OVZ.

Transportní rakev

je povinná pro

technické převozy
přechodné uložení

Pouze z
transportní rakve
lze tělo vyjmout.

je zakázána pro

obřad
pohřbení

Pouze transportní
rakev lze použít
opakovaně.

Pouze v
transportní rakvi
smí být vak na
zemřelé.

Transportní rakev



Konečná rakev

je povinná pro

zpopelnění, viz § 14 odst. 3 písm. e)

PohřZ

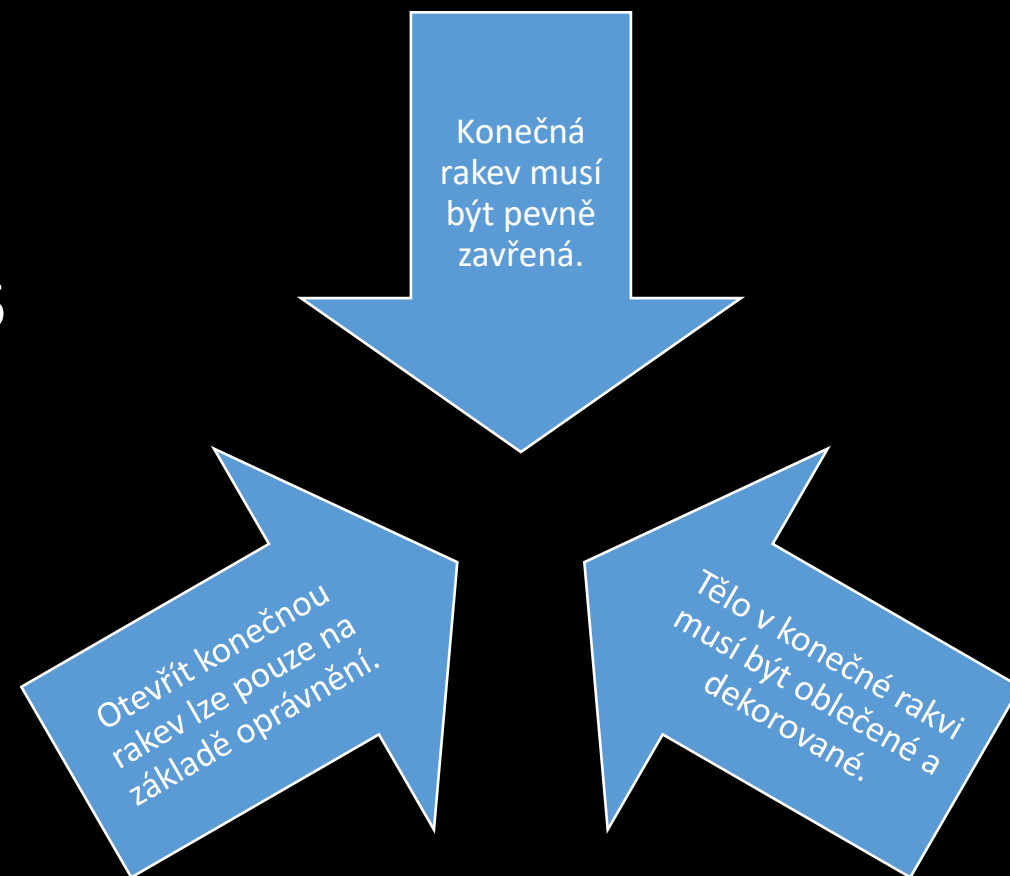
velké hrobky, krypty, viz § 22 odst. 6

PohřZ

není povinná, pokud nestanoví jinak řád
pohřebiště (§ 22 odst. 1 PohřZ) pro

hrob

malou hrobku





Konečná rakev

Mikulov 2020

**Toto není rakev ani
jiná obdobná
schránka**

- Nelze přechodně ukládat těla ve spodní části bez víka rakve





Jiná obdobná schránka
vídeňské krematorium, 2019
foto: Tomáš Kotrlý

- zdroj:
<https://www.memorialecosystems.com/blog/whose-environment-is-it-anyway>

- <https://wpln.org/post/episodes/natural-burial-tennessee-larkspur/>

- <https://kolobehmanufaktura.cz/produkt/y/rakve/kolekce-scaber/>



Otázka č. 3 KHS Pardubice

Stačí při repatriaci z České republiky do státu, který neratifikoval Berlínskou ani Štrasburskou smlouvu, když KHS vydá pouze potvrzení (osvědčení), že nemá námitek z hlediska zdravotního? Na základě tohoto potvrzení (osvědčení) pohřební služba požádá příslušný diplomatický úřad (velvyslanectví, konzulát) a ten vydá povolení k převozu? Takže KHS v tomto případě nezodpovídá za vybavení pohřebního vozidla, je to tak?

Pozn.: ze zkušenosti KHS: KHS vydala pohřební službě potvrzení, že nemá námitek k převozu těla z hlediska zdravotního a Celní úřad zamítl zaplombovat rakev a dožadoval se Průvodního listu těla zemřelého.

Dojde-li k úmrtí na území státu, který není vázán žádnou mezinárodní smlouvou, je pro převoz na území České republiky nebo převoz přes její území nutný souhlas diplomatické mise nebo konzulárního úřadu příslušného k zastupování zájmů České republiky. KHS v těchto případech musí komunikovat s ambasádou, která může k repatriaci vyžadovat vlastní náležitosti a podmínky převozu. V těchto situacích je nutno postupovat případ od případu, ad hoc. Povolení příslušných cizích úřadů nenahrazuje zákonné podmínky převozu, KHS odpovídá za příslušenství, tj. za vybavení pohřebního vozidla realizujícího převoz po pozemních komunikacích v ČR, a to dle § 9 odst. 1 zákona o pohřebnictví. MMR je ochotno pohřební vozidlo společně s KHS prohlédnout, zdokumentovat a provést jeho kontrolu na místě.



fcc Environment
Service for the Future
www.fcc-group.cz

NEBEZPEČNÝ ODPAD
Odpady na jejichž sběr a odstraňování jsou
kladeny zvláštní požadavky s ohledem na
prevenci infekce
Kat. č.: 18 01 03

Odpovědná osoba: Ivan Oreško
Telefon: 722 189 678

Certifikovaná metodika SZÚ

[Certifikovaná metodika pro nakládání s odpady ze zdravotnických, veterinárních a jim podobných zařízení, SZÚ \(szu.cz\)](#)

„Metodiku lze využít i pro nakládání s odpady mimo zdravotnická zařízení, kdy odpad, který v nich vzniká, vykazuje stejné vlastnosti a rizika a vyžaduje zvláštní nakládání jako odpad ze zdravotní péče. Jde o odpad, který vzniká při poskytování zdravotní péče v sociálním prostředí pacienta, např. v zařízeních sociální péče, nebo jim podobným odpadům, které vznikají **v tetovacích salonech**, protidrogových centrech apod.“



T A Č R



Pro nakládání s tímto odpadem je nutné jeho oddělené shromažďování a balení do certifikovaných obalů nebo dvojitých pytlů dle závažnosti možného infekčního činitele.

- **Shromažďování tohoto odpadu se provádí podle provozního řádu zařízení ve shromažďovacích nádobách, které musí odpovídat jiným právním předpisům⁴. Požadavky na shromažďovací prostředky včetně značení obalů jsou uvedeny v části 4.1.6.1 až 4.1.6.3 metodiky. Kromě předepsaného značení se doporučuje používání žlutě označovaných sběrných a shromažďovacích prostředků. Odpad se třídí v místě vzniku, nebezpečný odpad se ukládá do označených, oddělených, krytých, uzavíratelných, nepropustných a mechanicky odolných obalů, spalitelných bez nutnosti další manipulace s odpadem^{4,19}.**
- **Infekční odpad se nesmí překládat z jednoho obalu do jiného ani dodatečně třídít. Přechnodné shromáždění do doby přepravy k odstranění jsou maximálně 3 dny, infekční odpad musí být shromažďován v uzamčeném, nepovoláným osobám nepřístupném chlazeném shromažďovacím prostoru¹⁹. Nebezpečné odpady, se neukládají do papírových obalů.**
- Skladování infekčního odpadu je možné po dobu 1 měsíce v mrazicím nebo chlazeném prostoru při teplotě maximálně 8 °C¹⁹.

Vysoce infekční odpad musí být bezprostředně v přímé návaznosti na jeho vznik upraven dekontaminací certifikovaným technologickým zařízením^{19,32}. Po dekontaminaci se odpad se

Státní zdravotní ústav, 2016

- Přechnodné shromáždění do doby přepravy k odstranění jsou maximálně 3 dny.
- Infekční odpad musí být shromažďován v uzamčeném, nepovoláním osobám nepřístupném chlazeném shromažďovacím prostoru.
- Shromažďování infekčního odpadu z provozovny pohřební služby se provádí podle provozního řádu pohřební služby ve shromažďovacích nádobách, které musí odpovídat právním předpisům.
- Vaky na zemřelé patří do označených, oddělených, krytých, uzavíratelných, nepropustných, mechanicky odolných a spalitelných obalů, certifikovaných nebo dvojitých pytlů.

Východiska právní úpravy

- Mrtvé lidské tělo není věc v právním slova smyslu (§ 493 OZ)
 - Res extra commercium – umrlec
 - Res religiosae – hrob
- K tělům zemřelých nelze mít práva ani povinnosti (kromě práv osobnostních)
 - Ius sepulchri – právo pohřbít
 - Ius funerandi – právo konat pohřby
- Lidské ostatky mimo pohřebiště převezme dědic (subsidiární povinnost § 92 odst. 2 OZ)

Pohřebnictví před novelou

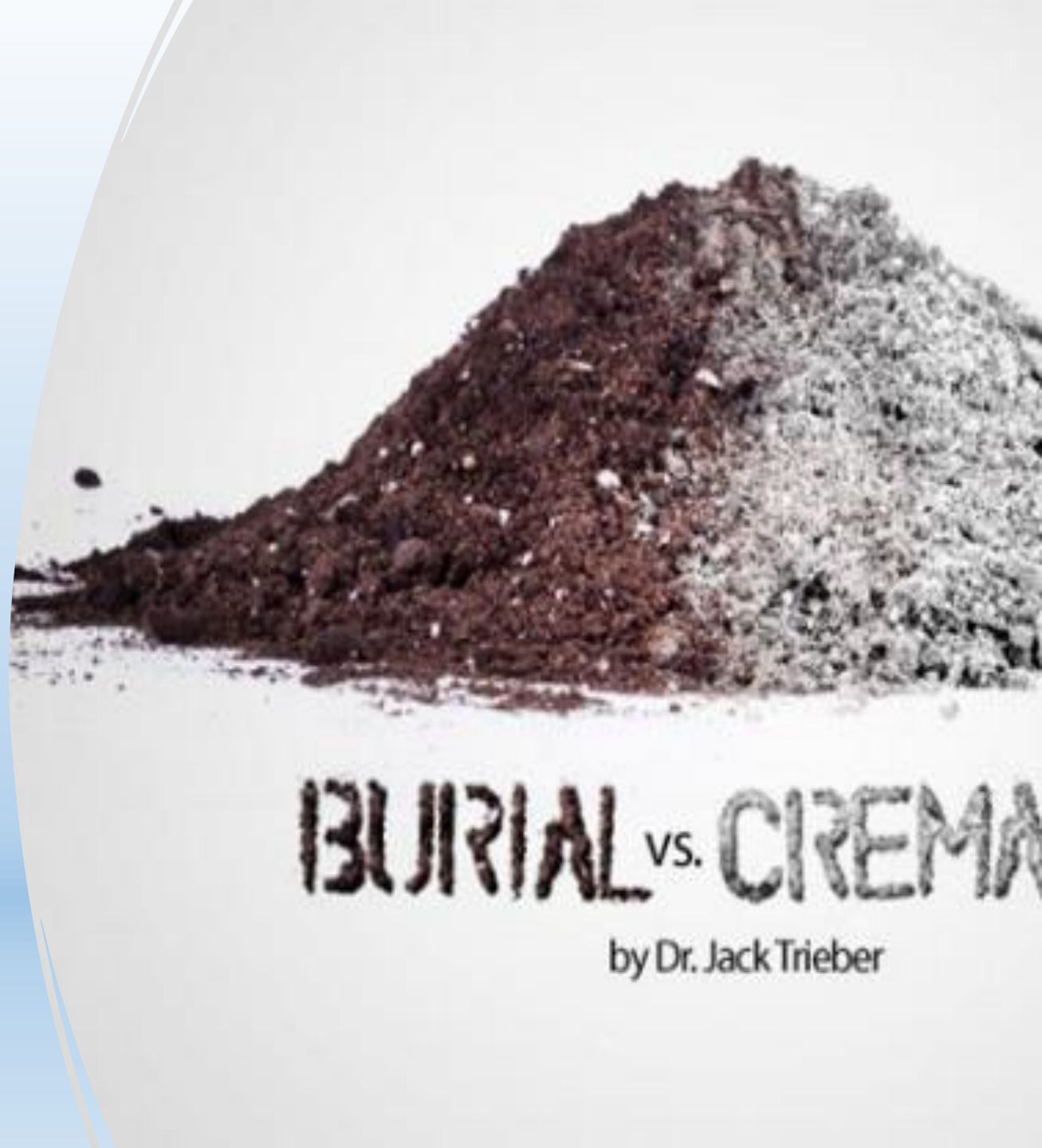
	Subjekt	Uložení	Zákon o pohřebnictví
Lidské pozůstatky	Cizinec	Hrob, hrobka	§ 5 odst. 2
	Část těla ex mortuo		§ 5 odst. 1
	Tělo bez totožnosti		§ 5 odst. 1
		Zákon o zdravotních službách	
Odpad	Část těla ex vivo	Skládka	§ 91
	Mrtvě narozené dítě		?
	Plod po potratu		§ 91

Pohřebnictví po novele

		Subjekt	Uložení	Zákon o pohřebnictví
Lidské pozůstatky	Tělo zemřelého	Cizinec	Hrob, hrobka	§ 5 odst. 3
		Část těla <i>ex mortuo</i>		§ 5 odst. 3
		Tělo bez totožnosti		§ 5 odst. 3
		Mrtvě narozené dítě	Hrob, hrobka, žeh	§ 5 odst. 1
	Jiný lidský pozůstatek (plod)		§ 5a odst. 1	
			Zákon o zdravotních službách	
Biologický materiál	Část těla <i>ex vivo</i>	Skládka	§ 91	
	Plod po potratu	Pohřebiště		

Lidský ostatek

- Kost, hebr. ecem, což odpovídá řec. Sóma (u primitivních národů: podstata, jež nejde vyvrátit)
- Prach – hebr. afar
- Popel – angl. Ashes, něm. Asche
 - ASH (něm. Staub) je jakýkoli popel/prach
 - ASHES jsou spálené pozůstatky lidského těla
- Lze uložit mimo pohřebiště
 - aniž by se tím ale dotkl důstojné památky (právně nepřesně důstojnosti) zemřelého
 - mravního cítění veřejnosti
 - § 4 odst. 1 písm. f) PohřZ



Inspekce Ministerstva pro místní rozvoj

výběr z přestupků

- **povinnost**

- zdržet se chování nešetrného k citům pozůstalých
- souhlasu zemřelé osoby
 - s balzamací a konzervací
 - s výstavem balzamovaného těla po 1 týdnu od úmrtí

- **zákaz**

- vystavit nebalzamované tělo po 1 týdnu od úmrtí
- pohřbení mimo pohřebiště nebo krematorium
- hromadného pohřbení (do země i žehem)
- kryonizace, kompostace, resomace apod.

Oddělení pohřebnictví MMR

pohrebnictvi@mmr.cz

Příjmení	Jméno	Pevná linka	Mobil	Email
Augustinová	Hana	224 86 4079	703 870 961	Hana.Augustinova@mmr.cz
Dobrovolná	Tamara	224 86 4602	703 174 199	Tamara.Dobrovolna@mmr.cz
Kotrlý	Tomáš	224 86 4146	731 628 189	Tomas.Kotrly@mmr.cz
Matys	Marián	224 86 4033	705 695 311	Marian.Matys@mmr.cz
Mičo	Milan	224 86 4635	731 628 389	Milan.Mico@mmr.cz